

Szkolne zajęcia artystyczne i sportowe a kompetencje XXI wieku

Europejskie zalecenia dla szkoły

Kompetencje XXI wieku to połączenie wiedzy, umiejętności i postaw opisanych w *Zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE)*. Dokument ten przewiduje, że w nadchodzącej przyszłości sprawnie funkcjonować będzie mógł tylko ten, kto już dziś nauczy się, jak osiągnąć pełnię w sferze osobistej oraz zawodowej, a przy tym posiadać zdolności pozwalające na działalność w płaszczyźnie obywatelskiej i społecznej. Ustala, iż założonych celów nie da się zrealizować, jeśli współczesna szkoła nie położy nacisku na potrzebę kształcenia młodzieży w kilku precyzyjnie opisanych obszarach: poprawnego komunikowania się w języku ojczystym i językach obcych, nauk matematyczno-technicznych, informatyki, inicjatywności i przedsiębiorczości, świadomości i ekspresji kulturalnej, wychowania społecznego i obywatelskiego, ciągłego pogłębiania posiadanej wiedzy i samodoskonalenia. W sumie kompetencji kluczowych uznanych za niezbędne dla każdej jednostki dążącej do osiągnięcia w najbliższych dziesięcioleciach satysfakcji życiowej wyodrębniono osiem.

* * *

Kształcenie kompetencji kluczowych przez sport i sztukę

Kompetencje kluczowe zostały tak pomyślane, że mają charakter przekrojowy i z tego też względu w ich kształcenie u uczniów mogą i powinni być zaangażowani wszyscy nauczyciele podczas różnych zajęć w szkole, w tym i ci, którzy zajmują się krzewieniem sportu oraz umiejętności odbioru i wykorzystania sztuki.

Dobrze zaplanowana i prowadzona przez szkołę edukacja w zakresie wychowania fizycznego jest w stanie skłonić nastolatka do dbałości o własną kondycję zdrowotną i rozbudzić w nim potrzebę permanentnej aktywności ruchowej. Może też sprzyjać rozwojowi jego kompetencji społecznych, o ile proponowane zajęcia sportowe będą wyzwalać w nim chęć uprawiania sportów zespołowych i motywować do współpracy z rówieśnikami. Nie da się tych celów osiągnąć, jeśli uczeń nie uzna, że planowane przez szkołę lekcje i nadobowiązkowe kursy są atrakcyjne, odpowiadają jego indywidualnym zainteresowaniom i naprawdę warto w nich uczestniczyć. Wymaga to od nauczycieli, aby nie tylko wciąż poszukiwali nowych, ciekawych form edukacyjnych, ale także wdrażali je do codziennej praktyki. Zatrzaszczyli się o poprawę szkolnej infrastruktury, jak również podjęli działania prowadzące do uzyskania realnego wsparcia ze strony lokalnych instytucji powołanych do propagowania i upowszechniania idei sportu.

Nie można sobie wprost wyobrazić, aby poza szkołą i z wyłączeniem prowadzonych przez nią form kształcenia toczył się proces nabywania przez młodzież kolejnej ważnej kompetencji kluczowej – w oficjalnych dokumentach określonej mianem *świadomość i ekspresja kulturalna*. Najbardziej oczywistym środowiskiem do zdobycia jej podstaw są zajęcia, w ramach których odbywa się obowiązkowa edukacja artystyczna, czyli lekcje plastyki, muzyki czy języka ojczystego. Może też być poszerzona na prowadzonych w szkole dodatkowych warsztatach, na przykład w kołach zainteresowań: teatralnym, filmowym, malarskim. Znakomicie da się ją kształcić poprzez udział w szkolnym chórze lub zespole tanecznym. W tym ostatnim przypadku uczeń ma szansę rozwoju w pełni zintegrowanego: doskonali się pod względem ruchowym, muzycznym, poznaje tańce wyrosłe na gruncie różnych kultur i epok historycznych, uczy się zachowań sprzyjających kooperacji w grupie. Jeśli na dodatek szkoła będzie zachęcać go do publicznych występów na rzecz środowiska własnego, a także innych instytucji, na przykład w domach opieki dla seniorów czy dzieci wychowujących się poza własną rodziną, to zyskuje okazję wyrobienia w sobie pogłębionej wrażliwości społecznej.

Pomagając młodym ludziom realizować naturalną potrzebę twórczego działania, odkrywać w sobie nie zawsze uświadamiane przez siebie sportowe oraz artystyczne pasje i talenty, kształcąc kompetencje kluczowe, dzisiejsza szkoła staje się ważnym miejscem budowania – tak ważnego z punktu widzenia przyszłości, na co wciąż zwracają uwagę liczni publicyści, psychologowie społeczni, socjologowie, a co naj-

ważniejszy rządowy raport strategiczny „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe” – kapitału społecznego i kulturalnego młodzieży.

Występ uczniów Gimnazjum nr 3
na scenie Tarnobrzieskiego Domu Kultury.

Znajomość wartości i reguł obowiązujących w sferze kultury jest dziś koniecznością. Osoba wyposażona w znaczne kompetencje kulturowe potrafi twórczo dostosować się do dynamicznie zmieniających się warunków współczesnego świata i inspirować innych do podejmowania kreatywnych działań.